

RAN-2408000105051007

T.Y.B.COM-(Sem. - V) Examination November - 2025

Marketing (paper - 5)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર.1. સાચો જવાબ પસંદ કરો: (MCQ પ્રશ્નો)

(15)

- માર્કેટિંગ સંશોધનમાં નીચેનામાંથી કયાને ગૌણ ડેટા સ્ત્રોત ગણવામાં આવે છે?
  - સર્વેક્ષણો
  - ફોક્સ જૂથો
  - સરકારી પ્રકાશનો
  - ઈન્ટરવ્યુ
- માર્કેટિંગ સંશોધન પ્રક્રિયામાં અંતિમ પગલું શું છે?
  - માહિતી સંગ્રહ
  - ડેટા વિશ્લેષણ
  - અહેવાલની તૈયારી
  - તારણોને અમલમાં મૂકવું
- માર્કેટિંગ સંશોધન ઉત્પાદન વિકાસમાં કેવી રીતે યોગદાન આપે છે?
  - લક્ષ્ય બજારોને ઓળખીને
  - ભાવોની વ્યૂહરચના સેટ કરીને
  - વેચાણ લીડ્સ પેદા કરીને
  - ઉત્પાદનની વિશેષતાઓને વધારીને
- સંશોધનાત્મક સંશોધન માટે કયા પ્રકારની સંશોધન ડિઝાઇનનો ઉપયોગ થાય છે?
  - કારણ
  - વર્ણનાત્મક
  - પ્રાયોગિક
  - ગુણાત્મક
- મિશ્ર-પદ્ધતિ સંશોધન ડિઝાઇનનો ઉપયોગ કરવાનો મુખ્ય ફાયદો શું છે?
  - ઓછી કિંમત
  - લવચીકતામાં વધારો
  - વ્યાપક આંતરદૃષ્ટિ
  - માહિતી સંગ્રહની ઝડપ
- સંશોધન પૂર્વધારણાનો મુખ્ય હેતુ શું છે?
  - માહિતી સંગ્રહ માટે માર્ગદર્શન આપવું.
  - એક સૈદ્ધાંતિક માળખું પૂરું પાડવું
  - સંભવિત પરિણામ સૂચવવા માટે
  - સંશોધન સમસ્યાને વ્યાખ્યાયિત કરવા
- કઈ વેચાણ આગાહી તકનીક નિષ્ણાતની સર્વસંમતિ પર આધાર રાખે છે?
  - સમય શ્રેણી વિશ્લેષણ
  - ડેલ્ફી પદ્ધતિ
  - કારણભૂત મોડેલો
  - વેચાણ બળ સંયુક્ત
- સમય શ્રેણી વિશ્લેષણનો મુખ્ય ગેરલાભ શું છે?
  - તે ચલાવવા માટે ખર્ચાળ છે
  - તેને નિષ્ણાતના અભિપ્રાયોની જરૂર છે
  - તે બજારના અચાનક ફેરફારોની આગાહી કરી શકે નહીં
  - તેનું અર્થઘટન કરવું મુશ્કેલ છે

9. વેચાણની આગાહી ઈન્વેન્ટરી મેનેજમેન્ટમાં કેવી રીતે મદદ કરે છે?
  - a. ખર્ચ ઘટાડીને
  - b. ગ્રાહક પસંદગીઓની આગાહી કરીને
  - c. સ્ટોક લેવલ નક્કી કરીને
  - d. વેચાણ વધારીને
10. માર્કેટિંગ યોજનાના સફળ અમલીકરણમાં નિર્ણાયક પરિબળ શું છે?
  - a. બજાર સંશોધન
  - b. સ્પષ્ટ સંચાર
  - c. ઉચ્ચ બજેટ
  - d. ઉત્પાદન નવીનતા
11. માર્કેટિંગ આયોજનમાં SWOT વિશ્લેષણ શું ભૂમિકા ભજવે છે?
  - a. નાણાકીય જોખમો ઓળખે છે
  - b. બજારના વલણોનું વિશ્લેષણ કરે છે
  - c. આંતરિક અને બાહ્ય પરિબળોનું મૂલ્યાંકન કરે છે
  - d. ગ્રાહકના વર્તનની આગાહી કરે છે
12. માર્કેટિંગ ઓડિટ કેટલી વાર કરાવવું જોઈએ?
  - a. માસિક
  - b. ત્રિમાસિક
  - c. વાર્ષિક
  - d. દર બે વર્ષે
13. ગુણાત્મક સંશોધનમાં ફોકસ જૂથોનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રાથમિક ગેરલાભ શું છે?
  - a. ઊંચી કિંમત
  - b. માહિતીની મર્યાદિત ઊંડાઈ
  - c. માળખાગત હેટાનો અભાવ
  - d. જૂથ વિચાર માટે સંભવિત
14. મોટા પાયે જથ્થાત્મક સંશોધન માટે કઈ માહિતી સંગ્રહ પદ્ધતિ સૌથી યોગ્ય છે?
  - a. ઊંડાણપૂર્વક ઈન્ટરવ્યુ
  - b. અવલોકન
  - c. સર્વેક્ષણો
  - d. કેસ સ્ટડીઝ
15. સંશોધનમાં રેખાંશ અભ્યાસની મુખ્ય લાક્ષણિકતા શું છે?
  - a. તેઓ એક સમયે હાથ ધરવામાં આવે છે
  - b. તેઓ સમયાંતરે બહુવિધ અવલોકનોનો સમાવેશ કરે છે
  - c. તેઓ એક જ કેસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે
  - d. તેઓ રેન્ડમ સેમ્પલિંગનો ઉપયોગ કરે છે

પ્ર.2. વેચાણની આગાહી કરવાની ડેલ્ટી પદ્ધતિ સમજાવો. તેની શક્તિઓ અને નબળાઈઓ શું છે? (13)

અથવા

પ્ર.2. માર્કેટિંગ સંશોધનના ઉદ્દેશ્યો સમજાવો. સારી સંશોધન ડિઝાઈનની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. (13)

પ્ર.3. માર્કેટિંગ સંશોધનમાં નમૂનાના મહત્વની ચર્ચા કરો. વિવિધ નમૂના પદ્ધતિઓ શું છે અને તેઓ સંશોધન પરિણામોને કેવી રીતે અસર કરે છે? (12)

અથવા

પ્ર.3. માર્કેટિંગ ઓડિટ શું છે? તેની વિશેષતાઓ અને તે વ્યવસાયો માટે શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે તે સમજાવો. (12)

પ્ર.4. ટૂંકી નોંધો. (કોઈ પણ બે) (10)

1. નવા ઉત્પાદન વિકાસમાં માર્કેટિંગ સંશોધનની ભૂમિકા.
2. વેચાણની આગાહીનું મહત્વ.
3. વેચાણ બળ સંયુક્ત પદ્ધતિ: ફાયદા અને ગેરફાયદા.
4. માર્કેટિંગ યોજનાના ઘટકો.

ENGLISH VERSION

Q.1. Choose the right answer: (MCQ Questions)

(15)

1. Which of the following is considered a secondary data source in marketing research?
  - a) Surveys
  - b) Focus groups
  - c) Government publications
  - d) Interviews
2. What is the final step in the marketing research process?
  - a) Data collection
  - b) Data analysis
  - c) Report preparation
  - d) Implementing findings
3. How does marketing research contribute to product development?
  - a) By identifying target markets
  - b) By setting pricing strategies
  - c) By generating sales leads
  - d) By enhancing product features
4. Which type of research design is used for exploratory research?
  - a) Causal
  - b) Descriptive
  - c) Experimental
  - d) Qualitative
5. What is a key advantage of using a mixed-method research design?
  - a) Low cost
  - b) Increased flexibility
  - c) Comprehensive insights
  - d) Speed of data collection
6. What is the main purpose of a research hypothesis?
  - a) To guide data collection
  - b) To provide a theoretical framework
  - c) To suggest a possible outcome
  - d) To define the research problem
7. Which sales forecasting technique relies on expert consensus?
  - a) Time series analysis
  - b) Delphi method
  - c) Causal models
  - d) Sales force composite
8. What is a major disadvantage of time series analysis?
  - a) It is expensive to conduct
  - b) It requires expert opinions
  - c) It may not predict sudden market changes
  - d) It is difficult to interpret
9. How does sales forecasting help in inventory management?
  - a) By reducing costs
  - b) By predicting customer preferences
  - c) By determining stock levels
  - d) By increasing sales
10. What is a critical factor in the successful implementation of a marketing plan?
  - a) Market research
  - b) Clear communication
  - c) High budget
  - d) Product innovation
11. What role does SWOT analysis play in marketing planning?
  - a) Identifies financial risks
  - b) Analyzes market trends
  - c) Assesses internal and external factors
  - d) Predicts customer behavior
12. How often should a marketing audit be conducted?
  - a) Monthly
  - b) Quarterly
  - c) Annually
  - d) Every two years
13. What is a primary disadvantage of using focus groups in qualitative research?
  - a) High cost
  - b) Limited depth of information
  - c) Lack of structured data
  - d) Potential for groupthink

14. Which data collection method is most suitable for large-scale quantitative research?
  - a) In-depth interviews
  - b) Observation
  - c) Surveys
  - d) Case studies
15. What is a key characteristic of longitudinal studies in research?
  - a) They are conducted at one point in time
  - b) They involve multiple observations over time
  - c) They focus on a single case
  - d) They use random sampling

Q.2. Explain the Delphi method of sales forecasting. What are its strengths and weaknesses? (13)

Or

Q.2. Explain the objectives of marketing research. Explain the characteristics of a good research design. (13)

Q.3. Discuss the significance of sampling in marketing research. What are the different sampling methods, and how do they impact the research outcomes? (12)

Or

Q.3. What is a marketing audit? Explain its features and why it is important for businesses. (12)

Q.4. Short notes(Any Two) (10)

1. Role of marketing research in new product development.
2. Importance of sales forecasting.
3. Sales force composite method: Advantages and disadvantages.
4. Components of a marketing plan.

_____